Nacionalinė M.Mažvydo Biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 15 (2150) Londonas ir Vilnius, 1991 m. balandžio 26 d. XLV

Baltijos Tarybos darbai

Balandžio 13 d. Jūrmaloje, Latvijoje, Baltijos Tarybos sesijoje buvo priimti keturi dokumentai. Juos pasirašė Lietuvos, Estijos ir Latvijos Aukščiausios Tarybos pirmininkai — V. Landsbergis, A. Riuitelis ir A. Gorbunovas.

ISLANDIJOS PASIŪLYMAS TARPININKAUTI

Apsvarčiusi Islandijos Respublikos pasiūlymą tarpininkauti organizuojant ir vedant derybas tarp Baltijos valstybių — Lietuvos, Latvijos ir Estijos Respublikų — ir TSR Sąjungos, Baltijos Valstybių Taryba, pažymėdama šį Islandijos žingsnį su nuoširdžiu dėkingumu, nusprendė:

priimti Islandijos Respublikos pasiūlymą;

ruošiant galimas derybas tarp Baltijos valstybių ir TSR Sąjungos, kuriose tarpininkautų Islandijos Respublika, kiekvienai iš Baltijos valstybių tikslinga turėti tiesioginius kontaktus su Islandija;

Islandijos Respublikos iniciatyva gali suvaidinti pozityvų vaidmenį, TSR Sąjungai atnaujinant Lietuvos, Latvijos ir Estijos Respublikų, nepriklausomybės pripažinimą;

Šita Islandijos Respublikos iniciatyva gali būti sėkmingai suderinta su anksčiau prasidėjusiu diplomatinių santykių atstatymo tarp Islandijos Respublikos ir Lietuvos Respublikos procesu.

Baltijos Valstybių Taryba vertina Islandijos Respublikos iniciatyvą kaip naują šiuolaikinio požiūrio į sudėtingas tarptautines politines problemas apraišką.

DĖL ĮVYKIŲ GRUZIJOS RESPUBLIKOJE

Pastarojo meto įvykiai Gruzijos Respublikoje, ypač ginkluotų konfliktų jos teritorijoje plitimas ir TSR Sąjungos kariuomenės dalyvavimas juose negali nekelti nerimo Baltijos Vlastybių Tarybai.

Sveikindama Gruzijos Respublikos valstybinės nepriklausomybės paskelbimą, Baltijos Valstybių Taryba pareiškia, kad interesų susidūrimas ir vidiniai konfliktai tiek Gruzijos Respublikoje tiek ir kitose stojusiose į nepriklausomybės kelią TSRS respublikose, turi būti sprendžiami tiesioginio dialogo ir suinteresuotų šalių derybų keliu, oficialiai bei faktiškai atsisakius prievartos.

Baltijos Valstybių Taryba pasiryžusi padėti taikiai spręsti konfliktą.

LAIŠKAS TSRS SĄJUNGOS PREZIDENTUI

Gerbiamas Michailai Sergejevičiau!

Mes su pasitenkinimu sutikome dialogo tarp TSRS ir Baltijos valstybių atnaujinimą. Tačiau pirmasis Jūsų paskirtos TSR Sąjungos delegacijos susitikimų raundas su Lietuvos, Latvijos ir Estijos Respublikų delegacijomis kelia tam tikrą nerimą. Susitikime su Lietuvos Respublikos delegacija tarybinė pusė atsisakė užfiksuoti jėgos panaudojimo principą. Apibūdinant delegacijų susitikimų statusą tarybinė pusė visokiais būdais vengia netgi „derybų“ sąvokos, kadangi Jūsų įsaku jai suteikti įgaliojimai tik APTARTI politinių, socialinių ir ekonominių klausimų kompleksą.

Sykiu Lietuvos, Latvijos ir Estijos Respublikos vadovaujasi savo valstybių Aukščiausiųjų Tarybų sprendimais apie visišką Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybių nepriklausomybės atstatymą.

Tokie neatitikimai gali uždelsti teisingą Baltijos valstybių klausimo sprendimą.

Baltijos Valstybių Taryba dar kartą kreipiasi į Jus su pasiūlymu parodyti gerą valią ir suteikti TSRS delegacijai mandatą vesti su Baltijos valstybėmis tikras tarpvalstybines derybas.

DĖL TSRS REFERENDUMO

TSRS Aukščiausiosios Tarybos 1991 m. kovo 21 d. nutarimas „Apie 1991 m. kovo 17 dienos TSRS referendumo išvadas“ sudaro galimybę aiškinti jį neva liečiantį Baltijos valstybes, Lietuvos, Latvijos ir Estijos Respublikas.

Ryšium su tuo Baltijos valstybės, kaip nesančios TSR Sąjungoje, pareiškia, kad Lietuvos Respublika, Latvijos Respublika ir Estijos Respublika eina keliu, kurį 1990 m. įtvirtino jų demokratiškai išrinktos Aukščiausiosios Tarybos, priimdamos aktus dėl nepriklausomybės atstatymo, o taip pat jų tautos plebiscituose ir referendume, įvykusiuose šiose valstybėse 1991 metų vasario 9 ir kovo 3 dienomis.

TSRS 1991 m. kovo 17 d. referendumas niekaip teisiškai neliečia Baltijos valstybių ir negali pateisinti TSRS vadovybės spaudimo ir prievartos Lietuvos, Latvijos ir Estijos atžvilgiu.

LIC

„EL“ REDAKCIJOS IR LIETUVIŲ NAMŲ TEL. NR. 071-727 2470

DEMONSTRACIJA LONDONE

Černobylio atominės jėgainės avarijai paminėti jungtinis ukrainiečių organizacijų Černobylio komitetas balandžio 27 d., šeštadienį, Londone, Westminsterio katedroje, 15.00 val. kviečia pasimelsti už tos tragedijos aukas.

Balandžio 28 d., 15.00 val. Černobylio įvykiams prisiminti Londono centre, Trafalgar aikštėje, ruošiamas viešas susirinkimas-demonstracija.

Ukrainiečių organizacijos D. Britanijoje yra labai jautrios ir remia lietuvių pastangas už valstybinę nepriklausomybę. Mūsų pareiga jiems atsilyginti. Todėl visi lietuviai yra kviečiami dalyvauti pamaldose ir demonstracijoje.

MELAGINGA PRIESAIKA

Balandžio 18 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios tarybos pirmininkas V. Landsbergis kreipėsi į TSRS kareivius ir karininkus Lietuvoje, ir ragino juos susitaikyti su istorinėm ir politinėm realybėm, ir nepavirsti į užpuolikus ir užkariautojus. Štai pilnas kreipimosi tekstas.

Į Lietuvos Respublikos teritorijoje dislokuotus TSRS ginkluotųjų pajėgų bei TSRS vidaus ir VSK kariuomenės karininkus ir kareivius

Buvusi TSR Sąjunga stovi didžiulių permainų akivaizdoje. Nė viena sąjunginė respublika, įskaitant Rusijos Federaciją, nebenori toliau būti Centro žinybų apiplėšiama kolonija. Visos respublikos ir tautos nori, kad žodžiai apie suverenių respublikų-valstybių federaciją, apie laisvai apsisprendusių šalių konfederaciją arba nepriklausomų valstybių bendriją nevirstų dar viena didele apgaule, kad tautų valia, o ne Centro valdininkų projektai lemtų šios pasaulio šalies ateitį.

Tautos išreiškia savo valią rinkimuose, kai yra iš ko rinktis, ir dalyvaudamos arba nedalyvaudamos plebiscituose, referendumuose. Baltijos šalys ir Gruzija jau pareiškė savo valią tokiu neatšaukiamu ir nenuginčijamu būdu. Todėl TSRS Sąjungos vadovai ir valdininkai, nors ir patys aukščiausi, neturi įgaliojimų kalbėti arba įsakinėti šių tautų ir šalių vardu. Kyla klausimas, kas yra šiandien toji „bankrutavusio socializmo“ valstybė — dar ne valstybių sandrauga, — kurios vardu vis dar kalbama, grasinama, įsipareigojama ir laužomi įsipareigojimai, kuriai reikalaujama prisiekti ir tos priesaikos laikytis. Ar ją sudaro dvylika ar vienuolika respublikų, ar jos yra sąjungininkės, ar kolonijos? Jeigu jūs manote, kad prisiekėte Sąjungai, kurią kada nors gera valia sudarė penkiolika respublikų, žinokite — tai netiesa. Tokios gera valia sudarytos Sąjungos niekad nebuvo, juolab, jos nėra šiandien. Kai iš jūsų reikalavo arba siūlė prisiekti *tokiai* Sąjungai — jus paprasčiausiai apgavo. Kai Sąjunginis ministras ar kitas aukštas viršininkas iš televizijos ekrano begėdiškai meluoja apie įvykius Lietuvoje, tai nėra jūsų Tėvynės balsas ir sąžinė, veikiau priešingai. Taip pat jūsų priesaika *ginti* Tėvynę nėra priesaika ginti vieną ar kitą partokratų grupę, kuri įsakinėjo ir gali vėl įsakyti šaudyti į beginklius žmones ne tik Tbilisyje, Baku, Vilniuje, bet ir Maskvoje, Leninigrade, Donecke. Ir Vorkutoj, Kijeve, Minske, ir Sverdlovske žmonės pavargo nuo septyniasdešimties metų apgaulės ir niekieno nerinktos, apsišaukusios bolševikų valdžios nusikaltimų. Tų dabar kovojančių už savo teises žmonių darbai, viltys ir troškimai yra tikroji jų ir jūsų Tėvynė, o ne carų, genialaus generalisimuso, maršalų ir generolų užkariavimai. Nei su Tėvynės, nei su liaudies interesais nieko bendro neturi pasekretorių norai toliau valdyti viduramžiška kumščio teise.

Ir jūs neturite būti tie, kurie užpuola laisvės trokštančią Lietuvą, besiveržiančią iš Stalino-Berijos laikų kalėjimo; jūs neturite būti tie, kurie nesusimąstę ir neturėdami išeities prisiekė nežinia kam, o dabar, aiškinant apie „priesaikos šventumą“, galite būti stumiami prieš greta gyvenančius žmones, kad juos priverstumėte vėl nuleisti galvas ir nebedainuoti laisvės dainų. Jeigu tebemanote, kad prisiekėte nežinia kelių respublikų Sąjungai, kurios vardu vis dar įsakinėja melagiai generolai ir fašistiškai nusiteikę pulkininkai, — supraskite, kad Lietuva seniai apsisprendė kaip nepriklausoma valstybė, ji niekad savo noru neįstojo į Sąjungą, o dabar dar sykį patvirtino: *ji nėra toje Sąjungoje*. Todėl ir jūs čia galite būti priversti, kaip sausio mėnesį, tik svetimos valdžios parankiniais, tik užpuolikais, tik užkariautojais.

Kokios nors, tarkim, Pabaltijo karinės apygardos vadų mėginimai pavaizduoti armiją kaip visuomeninę politinę jėgą yra dar pavojingesnis rengimaisi pateisinti galimą ginkluotą kruviną diktatūrą. Nepamirškite, kad kiekvienas jūsų, nors įsakymą gavęs, pats atsako už savo veiksmus ir pirmiausia — prieš savo sąžinę.

Priesaika, išgauta prievartos arba visasąjunginės apgaulės keliu, nieko neįpareigoja.

Kuomet laisvai prisieksite savo gera valia pasirinktai ir tikrai esančiai Tėvynei — ar ji būtų Lietuva, ar Rusija, ar Ukraina, — tik tokia priesaika padarys jus piliečiais, Tėvynės gynėjais.

Lietuvos Respublikos AT pirmininkas **V. Landsbergis**

LIC

PAGROBĖ MEDININKŲ MUITINĖS PUNKTĄ

Balandžio 19 d. apie 14 val., Lietuvos laiku, sovietai desantininkai jėga užgrobė ir uždarė Medininkų muitinės punktą Lietuvos-Baltarusijos sienoje, maždaug 60 kilometrų į pietryčius nuo Vilniaus.

Lietuvos AT infobiuro atstovė Arūnė Kontautaitė pranešė, kad kareiviai nutraukė punkto telefoninį ryšį su Vilniumi ir išvarė lietuvius muitinės darbuotojus.

Telefoniniame pasikalbėjime su pasiuntiniu Stasiu Lozoraičiu Washingtone, AT pirmininkas Vytautas landsbergis iš Vilniaus pranešė, kad Medininkų punktą apsupo TSRS Vidaus reikalų ministerijoi pavaldūs OMON kareiviai, t.y. „juodosios beretės“.

S. Lozoraitis Lietuvos Informacijos Centrui *(LIC)* pranešė, kad V. Landsbergio žiniomis, tuo laiku nemaža karinė kolona važiavo nuo Kaliningrado link Kauno. V. Landsbergiui kelė rūpestį, kad TSRS apėjo įprastą procedūrą ir iš anksto nepranešė nei Lietuvos Respublikos vyriausybei nei autoinspekcijai

(Nukelta į 4 psl.)

LIETUVOJE

Svečiai iš Danijos

Vilniuje lankėsi Danijos socialistinės liaudies partijos ir Norvegijos socialistinės kairiosios partijos jungtinė delegacija, kuri domėjosi Lietuvos politine padėtimi, kaip vyksta derybos su Maskva, kaip vystosi tarpnacionaliniai santykiai Respublikoje.

Svečiai kalbėjosi su LDDP pirmininku A. Brazausku ir jo kolegomis apie padėtį partijoje. Lietuvos lenkų sąjungoje svečius priėmė jos pirmininkas J. Stankevičius. Jis paaiškino apie lenkų ir kitų tautinių mažumų padėtį Lietuvoje.

Parlamente delegacija susitiko su Lietuvos socialdemokratų ir liberalų partijų pirmininkų pavaduotojais A. Januška ir J. Tamuliu. Kalbėjosi apie bendradarbiavimo galimybes tarp tų partijų.

Vagystės švenčių dienomis

Lietuvoje užregistruota labai daug vagysčių Velykų švenčių dienomis. Tarp kitų vietų, nukentėjo ir Vilniaus cerkvė, esanti gan judrioje Basanavičiaus gatvėje. Iš cerkvės pavogti du sidabriniai kryžiai, sidabrinis šaukštas, dvylika ikonų ir aukų dėžutė. Bažnyčios šventikas Viačeslavas Skovodko pasakė, kad ryte atėjęs sargas rado nupjautas dvejų centrinių durų spynas. Nuo 1989 metų tai jau antra vagystė.

Svečiai iš Islandijos

Vilniuje viešėjo Islandijos universiteto profesorius Arnoras Hanibalsonas, Islandijos užsienio reikalų ministro Jono Baldvino Hanibalsono brolis. Skirtingai nuo savo brolio, profesorius politika domisi tik kaip mokslininkas. Šiuo metu jis keliauja per kraštus, kurie vaduojasi iš totalitarizmo.

Hanibalsonas seniai draugauja su Lietuvos intelektualais, ne sykį viešėjo Lietuvoje. Jis pasakė, kad nepriklausomos valstybės pagrindas — jos ekonomika.

Sovietų padaryti nuostoliai

Lietuvos statistikos departamentas apskaičiavo, kad per šių metų pirmuosius du mėnesius sovietų kariuomenė Lietuvos ūkiui ir gyventojams padarė 74,9 milijono rublių nuostolio. Tai sunaikinto (užgrobto) turto balansinė vertė — 69,3 mln. rb., sugadinto turto remontas (atstatymas) — 0,7 mln. rb., prarasta (pagrobta, sunaikinta) finansinių išteklių ir vertybių popierių — 30,8 tūkstančiai rublių. Nuostoliai dėl gyventojų sužalojimų, traumų įvertintinti 1,1 milijono rubliu.

Dėl sovietų kariuomenės veiksmų labiausiai nukentėjo ryšiai, jiems padaryta 48,3 milijono rublių nuostolių. Iš šios sumos 45,7 milijono rublių tenka Lietuvos radijui ir televizijai.

Valiuta neparduodama

Lietuvos vyriausybės potvarkiu nuo 1991 m. balandžio 2 d. nutrauktos Lietuvos ekonominių ryšių su užsieniu bankų vykdomos valiutos pardavimo už rublius operacijos piliečiams, vykstantiems į privačias ar tikslines keliones.

VĖLIAVA UŽ LANGO

(Įspūdžiai iš DBLS-gos ir LNB-vės suvažiavimo).

Mūsų trispalvė, iškelta prie Lietuvių Namų Londone, buvo dziuginanti rodyklė į metinį Sąjungos suvažiavimą.

Sugūžėjo atstovai iš visos Didžiosios Britanijos, iš Škotijos ir iš Valijos. Suvažiavimas išsiskyrė iš buvusių suvažiavimų ne tik didesniu atstovų skaičiumi. Kai kas sakė, kad tokio suvažiavimo dar nebuvo, ir taip pasakyta ne teigiama prasme.

Į pirmąją ugnį pateko Sajungos Centro valdyba. Mat metų bėgyje keli direktoriai pasitraukė. Priežastys buvo skelbiamos. Svarbiausia, aiškėjo, kad nebūta vieningumo ir sutarimo. Centro valdyboje likusiems, aišku, buvo sunku toliau dirbti.

Suvažiavimui problema; gal tokią valdybą „nubraukti" ir išrinkti naują. Tokių pasiūlymų ir rekomendacijų buvo, net iš Centro valdybos narių, bet ne iš visų. Šoktasi tai valdybai pareikšti nepasitikėjimą balsavimu. Tačiau kiti skelbė, kad ir sumažėjusi valdyba atliko daug svarbių darbų. Dar kiti reikalavo, kad būtų prisilaikyta dienotvarkės, kurioje numatyta rinkti tik tris narius. Vėliau paaiškėjo, kad reikėjo rinkti keturis, o ne tris, Centro valdybos narius. Baigėsi dar geriau, nors Sąjungos ir LNB-vės įstatai draudžia rinkti daugiau nei septynis valdybų narius, buvo išrinkti aštuoni.

Problema ir su Taryba, kuri buvo skaitoma kaip „patariamasis organas", tik paskutiniais metais nuvertinta iki nulio. Neįsileidžiama į posėdžius. Vis dėlto suvažiavimas nutaria, kad Taryba yra reikalinga. Nusileidžia ir autoritetai: gali dalyvauti valdybų posėdžiuose stebėtojų teisėmis, bet tenebando kalbėti!? Suvažiavimas išrenka papildomai pajėgius narius. Gal Tarybai pasiseks atkovoti prarastas teises?

Pateikiamos finansinės apyskaitos kaip paprastai sukelia klausimų bangas. Besiaiškinant pamirštamas dienotvarke apribotas laikas. Pagaliau žinovai sutiko priimti apyskaitas, jeigu iš jų bus nubraukti... direktorių valdybos sužymėti procentai.

Tikra audra kilo dėl netinkamo gyventi kambario Lietuvių Namuose, net suvažiavimo prezidiumas atsidūrė pavojuje. Suvažiavimui aprimus, kaltinimų netrūko: nėra rodyklės, blogas kelias į Lietuvių Sodybą ir t.t.

Būta ir svarbesnių pranešimų ir naujų projektų, būtent, kaip įtraukti į lietuvišką veiklą dar nuošalyje besilaikančius apie tūkstantį lietuvių arba kaip sudaryti mūsų veiklos organus-vadovybes ateityje. Tokie projektai turėtų būti skelbiami spaudoje.

Sveikinimų komisijos suredaguoti tekstai perskaitomi be tinkamo dėmesio. Suvažiavimo dalyviai jau pavargę ir kai kurie jau skubėjo namo.

Ar nederėtų mūsų trispalvę perkelti į šią lango pusę, kad jos akivaizdoje būtume labiau vieningi savo sprendimuose ir darbuose?

Čia nepretenduojama kritikuoti, tai tik susidarę įspūdžiai mums visiems svarbiame suvažiavime. Žinoma, kiekvienoje prizmėje gali būti skirtingi atspindžiai.

A. Bučys

Padaugės bedarbių

Ryšium su perėjimu į rinkos ekonomiką, artimiausiais metais Lietuvoje numatomas bedarbių skaičiaus padidėjimas. Todėl nuo kovo 3 dienos miestuose buvę darbo centrai paverčiami darbo biržomis. Jos registruos bedarbius, mokės jiems nedarbo pašalpas ir siūlys darbą kitose darbovietėse. Vasario 11 dieną Respublikoje buvo užregistruota 1009 bedarbiai.

SUNKI SVEIKATOS APSAUGOS PADĖTIS LIETUVOJE

Balandžio 17 d. Washingtone apie Lietuvos sveikatos apsaugos padėtį liudijo daktarė Daiva Bajoriūnaitė. Dr. Bajoriūnaitė dirba Memorial Sloan-Kettering ligoninėje New Yorke, priklauso Amerikos lietuvių gydytojų sąjungai ir yra Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos medicininės šalpos komiteto narė. Ji vasario-kovo mėnesiais du kartus lankėsi Lietuvoje norėdama ištirti sveikatos apsaugos stovį.

Dr. Bajoriūnaitė buvo viena iš maždaug 60 žmonių, kurie liudyjo JAV Atstovų rūmų finansų paskyrimo užsienio projektų pakomitetui, kuris pataria JAV Kongresui kiek pinigų skirti įvairioms užsienio šalims šelpti.

Dr. Bajoriūnaitė liudijo penkias minutes. Ji abibūdino sovietų 1990 m. ekonominės blokados bei Raudonosios armijos puolimus prieš civilius Vilniuje 1991 m. sausio mėn. To pasėkoje sveikatos apsaugos padėtis Lietuvoje yra „sunki". Nėra vaistų atsargų ir nėra kur medicininius reikmenis sandėliuoti. Trūksta visų rūšių farmacinių vaistų. Laiku nepristatoma medicininė aparatūra ir nepraeina kai kuri medicininė literatūra siunčiama iš Vakarų.

Dr. Bajoriūnaitė paminėjo, kad nemažai medicininės šalpos Lietuvai siunčia iš Europos ir JAV, bet tai tesudaro 10 nuošimčių to, ko reikia, kad pašalinus trūkumus Lietuvos sveikatos apsaugos sistemoje.

Baigdama dr. Bajoriūnaitė ragino JAV Kongresą suteikti medicininę šalpą Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Prašė, kad bent dalis šalpos būtų paskirta padengti išlaidas susijusias su medicininės literatūros ir aparatūros persiuntimu. Be žodinio liudijimo ji pateikė 15 puslapių dokumentą išsamiai apibūdinantį Lietuvos sveikatos apsaugos sistemos padėtį.

Jos liudijimą išklausė kongresmenai Lawrence Smith (D-FL), Bill Green (R-NY) ir David Obey (D-WI) pakomiteto pirmininkas.

LIC

LAZDIJUOSE MOTIEJAUS GUSTAIČIO GATVĖ

Žinomam Lietuvos ir Dzūkų krašto kultūrininkui kunigui dr. Motiejui Gustaičiui pagerbti Lazdijuose, kur jis mokytojavo ir kur jis palaidotas, įsteigtas Motiejaus Gustaičio vardo muziejus, kaupiantis lietuvių tautai, visuomenei vertingą medžiagą. Neseniai viena gatvė Lazdijuose pavadinta Motiejaus Gustaičio vardu.

Norintieji Motiejaus Gustaičio muziejui paaukoti, pasiųsti knygų ar kitokios muziejinės medžiagos, prašomi rašyti: **Birutė Vanagienė, 234560 Lazdijai, Motiejaus Gustaičio 11-5, Lietuva.**

38-JI EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ VOKIETIJOJE

38-ji ELS savaitė vyks 1991 m. liepos 28 — rugpjūčio 4 dienomis Vokietijoje, Vasario 16 gimnazijoje, 6840 Lampertheim 4, tel. 06256-322.

Pragyvenimas dienai kainuos 60 DM. Registruotis pas Aliną Grinienę, Diamantstr. 7, 8000 München 50, tel. 089-1504471, pasiunčiant 100 DM. registracijos mokestį (jaunimas 50 DM.) į studijų savaičių banko sąskaitą: Volksbank Kreis Bergenstrasse, Kt. No. 8.9340.02, BLZ 50991400, 6840 Lampertheim.

Studijų savaitės moderatoriai — dr. Kęstutis Girnius ir dr. Kęstutis Ivinskis.

Numatyta ši programa.

Paskaitą sutiko skaityti inž. Pilypas Narutis — „1941 m. sukilimo 50 m. sukaktis.

Švietimo reikalais kalbės: Kultūros ir švietimo ministras Dalius Kuolys, PLB valdybos vicpirmininkė kultūros reikalams Milda Lenkauskienė ir Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius Šmitas.

Apie Lietuvos užsienio politiką — Lietuvos užsienio reikalų ministro pavaduotojas Voldemaras Katkus.

Istorijos klausimais — dipl. bibliotekininkas Artūras Hermanas ir Sąjūdžio Seimo Tarybos pirmininkas Juozas Tumelis.

Apie poetą Bronių Krivicką — dr. Jonas Norkaitis.

Vokietijos politika Lietuvos atžvilgiu — Vincas Bartusevičius, M.A.

Lietuvos ūkio reikalais — ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius.

Koncerte dainuos mezzosopranas Violeta Hermanaite-Sarrach iš Müncheno ir tenoras Gintaras Vyšniauskas iš Vilniaus.

Tėvynės valandėlė ir dailės bei spaudos parodos iš Lietuvos.

Ekskursijos į Heidelbergą ir laivu į Mainzą.

ELSS organizacinė komisija — Alina Grinienė, dipl. inž. Richardas Hermanas ir Aida Ivinskienė.

Rengėjai

PLJS MENO PARODA

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga kviečia visus lietuvių kilmės menininkus nuo 16 iki 35 metų amžiaus įteikti savo darbų pavyzdžius PLJS ruošiamai meno parodai. Išrinktieji kūriniai bus eksponuojami Urugvajuje, VII-jo Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso kultūros savaitės metu (gruodžio '91 — sausio '92).

Iš žymių lietuvių menininkų sudaryta tarptautinė komisija iš prisiųstų įvairių meno kūrinių: tapinių, nuotraukų, audinių, grafikos, keramikos, skulptūros, drožinių ir kitų meno kūrinių išrinks eksponatus meno parodai. Bus atspausdintas eksponuojamų kūrinių katalogas.

Norintieji dalyvauti prašomi atsiųsti: savo kūrinio nuotrauką arba skaidrę; savo iki 100 žodžių biografiją (lietuvių arba anglų kalba) ir savo nuotrauką (gali būti vienaspalvė arba spalvota). Siųskite šiuo adresu: PLJS Meno paroda, Fichte str. 13, 6900 Heidelberg, Vokietija.

Jokiu būdu nesiųskite originalų.

PLJS Meno parodai kūriniai bus priimami iki š.m. **liepos 1 dienos!**

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

PRAŠO PADĖTI

Mūsų teatro jauna režisierė Dalia Ibelhauptaitė vyksta į Londoną dėl savo meninės stažuotės vienoje iš Londono teatro meno mokykloje. Dalia Ibelhauptaitė šiemet baigė eksternu Valstybinį meno institutą Maskvoje, pastatė A. Strindbergo pjesę „Kelyje į Damaską". Dabar ji grįžo į Jaunimo teatrą, nes čia du metus iki studijų dirbo režisieriaus Nekrošiaus asistente, ir stato naują spektaklį „Mozė", pagal Senąjį Testamentą. Mūsų manymu Dalia Ibelhauptaitė yra kūrybingas, energingas ir intelegentiškas žmogus, labai daug dirba, turi puikią vaizduotę ir aštrų loginį mąstymą. Todėl galėtų pasisemti daugiau profesinių žinių ir susipažinti su kitų teatrine kultūra.

Lietuvos Respublikos Valstybinis Jaunimo teatras prašo Jus padėti spręsti problemas susijusias su šio jaunos režisierės likimu ir reikalui esant pagal galimybes materialiai ją paremti.

Rūta Vanagaitė
Jaunimo teatro mano vadovė

Prašytume Jus pagloboti ir paremti mūsų jauną režisierę ir padėti išspręsti jos ateitį.

Juozas Budraitis
Lietuvos teatro sąjungos pirmininkas

O dabar gerbiamieji, mes su Monsinjoru nuolankiai prašome Jūsų pagalbos vienai labai gabiai teatrologei-režisierei, kuri ruošiasi atvykti į Londoną stažuotis. Kaip galite paremkite ir pašefuokite ją tos laikinos komandiruotės metu. Mes tikime, kad Londono teatralai ją taip pat pašefuos, tačiau pirmiausia bus reikalinga Jūsų parama Daliai Ibelhauptaitei.

Mons. K. Vasiliauskas
Vilniaus Arkikatedros-Bazilikos klebonas

Dalia Ibelhauptaitė atvyks balandžio mėnesio pabaigoje. Jai reikalinga finansinė parama. Anglijos lietuviai, kurie galėtumėte prisidėti prie jos stažuotės, siųskite pinigus ar čekius šiuo adresu: Miss Dalia Ibelhauptaitė, c/o 32 Puteaux House, Mace Street, London E2 0RF.

S. Kasparas

ŠACHMATININKŲ ŽINIAI

Širdingiausi linkėjimai Jums visiems lietuviams, gyvenantiems Didžiojoje Britanijoje iš Lietuvos, iš Suvalkijos sostinės Marijampolės.

Kaip Jūs žinote, 1991 m. liepos 27 — rugpjūčio 4 dieną Lietuvoje vyks IV pasaulio lietuvių sporto žaidynės. Pirmą kartą bendrose sportinėse varžybose susitiks viso pasaulio lietuviai.

Šachmatų varžybos tuo pačiu laiku vyks Marijampolėje (šveicariška sistema 11 ratų turnyre, partijos apgalvojimui skiriama 1 valanda).

Būtų labai malonu, kad pas mus atvyksiančių šachmatininkų tarpe būtų ir Didžiosios Britanijos lietuviai.

Laukiame iš Jūsų žinių apie dalyvavimą varžybose Marijampolėje.

A. Bajarkevičius, 234520 Marijampolė, J. Basanavičiaus a. 1, Lietuva.

NORI ATVYKTI Į ANGLIJĄ

Aš jau baigiau vidurinę mokyklą. Esu visiškai savarankiška. Ruošiuosi studijuoti žurnalistiką Vilniaus universitete. Taip pat domiuosi istorija, filosofija. Aš svajoju gerai mokėti anglų kalbą. Aš galiu kalbėti angliškai, tačiau norėčiau mokėti šią kalbą labai gerai. Todėl prašau Jūsų man leisti 3-6 mėnesius pasitobulinti anglų kalbos. Būdama Jūsų globoje, aš galėčiau dirbti bet kokį naudingą darbą, kurį Jūs man paskirtumėte. Taip pat galėčiau rašyti nedidelius straipsnelius į vietos laikraštį. Sugrįžus į Lietuvą aš toliau bendradarbiaučiau su Jumis. Būčiau labai dėkinga, jei galėtumėt man padėti.

A. Navaitytė, 232040 Vilnius, Švyturio 6-76, Lietuva.

PAIEŠKOJIMAI

Sūnus Edvardas Žaliūkas ieško žinančius apie jo tėvą J.V. Žaliuką, kuris gyveno Londone, Crystal Palace. Mirė 1958 m. Kurį laiką dirbo Golney Hostel, St. Albans. Hearts. Žinantieji prašomi parašyti man šiuo adresu: E. Žaliūkas, Šiauliai — 9, Tilžės 32-8, Lietuva.

Kreipiamės į Jus su prašymu. Lietuvos televizijos Kaune redakcija televizijos „Sekmadienio rytą" programoje ruošia valandėles „Kur jūs artimieji, likimo broliai ir seserys?"

Gavome Bronislavo Jankūno, gyvenančio Kaune, Baršausko 75a-1, laišką, kuriame jis rašo: „Ieškau savo brolio Juozo Jankūno, kuriam dabar daugiau nei 70 metų. Jis gyvena Anglijoje. Paskutinės žinios apie brolį mane buvo pasiekusios iš Londono.

Jeigu galite, sužinokite Juozo Jankūno, gyvenančio Anglijoje, adresą ir parašykite mūsų: Televizijos redakcijai, 233000 Kaunas, Daukanto 28a, Lietuva.

NORI SUSIRAŠINĖTI

Jauna, 18 m. tamsiaplaukė lietuvaitė nori susirašinėti su 18-30 metų lietuviu gyvenančiu užsienyje. Galite rašyti angliškai.

Rasa Vaišnoraitė, 235410 Šiauliai, Aido 7-25, Lietuva.

Mergina 21 m., 164 cm ūgio, po zodiako ženklu Vandenis, dirbanti, nori susirašinėti su užsienio lietuviais.

Jurgita Miniotaitė, 235400 Šiauliai, Gardino 5-36, Lietuva.

„VERY SEXY, SLIM..."

Rašo Jums Laimutė iš Lietuvos. Visų pirmiausia noriu padėkoti už „EL", su kuriuo susipažinau pernai viešėdama Australijoje. Teko pabūvoti Sydnėjuje leidžiamo „Mūsų Pastogės" laikraščio redakcijoje. Aš žaviuosi išeivių lietuvių atsidavimu ir moraline pagalba Lietuvai. Jau visus metus skaitau „EL", bet štai šiais metais tegavau tik vieną nr. 3. Klausiu, kur kiti?

Baigdama, noriu paprašyti, kad išspausdintumėte štai šį skelbimėlį: „Very sexy, slim, nice looking, sincere, romantic girl (23) desires correspondence, possible marriage, with honest, athletic built man 23-35 years. Reply in English or Lithuanian to **Laima Stočkutė,** 232056 Vilnius, Ozo 11-59, Lithuania.

AR PROTESTUOSIME?

Didįjį penktadienį Vokietijos televizijos antras kanalas žiūrovus nukėlė į Mažosios Lietuvos Labguvos (vok. Labiau, rus. Polesk) miestą ir vienos šeimos karo metu gyvenimą, jų bėgimą nuo atslenkančios raudonosios armijos, atkertant kelią prie Dancigo. Su motina vaikai turėjo grįžti atgal į Labguvą (keli vaikai pakelyje pasimetė), rasdami savo gimtinėje tik griuvėsius, raudonarmiečius ir badą, 1947 m. motina išvyko į Lietuvą ieškodama maisto. Po kiek laiko, motina su vaikais vėl iškeliavo į Lietuvą (pasimetė su dviem sūnum ir dukra), dirbo pas ūkininkus kaip ir vaikai. Tad jau filmo pradžioje televizijos ekrane žiūrovai matė užrašą: „skiriamas Lietuvos ūkininkams".

Kodėl? Lietuvos ūkininkai išgelbėjo vaikų ir motinos gyvybę, kadangi pas lietuvius ūkininkus jie rado užuovėją, globą, duoną (ne vien jie, bet tūkstančiai!). Nors gyveno atskirai (minima Plungė ir Rietavas), jie atgavo jėgas, užmiršo vokiečių kalbą. Atėjus Lietuvos vokiečių repatrijacijai, vertėjas turėjo lietuviškai kalbančių vaikų kalbą versti vokiškai. Vokiečiai (ar rusai?) nenorėjo vaikų priskirti prie vokiečių tautybės. Tik tiksliai ir nuodugniai vaikams išaiškinus Labguvos miesto gatves, mokyklos ir sporto stadiono vietas, jie gavo leidimą iš Lietuvos išvykti. Vėliau jie susirado tėvus Hamburge (motina repatriavo anksčiau, o tėvas grįžo iš belaisvės).

Filmas buvo plačiai garsinamas spaudoje apgailestaujant, kad nepavyko nufilmuoti Lietuvos vaizdų. O parodytos nuotraukos (jų buvo labai daug) su dideliu „Litauen" užrašu buvo baisios (gražūs gamtovaizdžiai!), paimtos iš kokio nors 18-19 š. vokiško leidinio: šiaudais dengti stogai siekia žemę, dūminės pirkios, lūšnelės, bakūžės, gal geriau pasakius — šunų būdos, slaviškų bruožų „lietuviai", vytautinių laikų virtuvės ir t.t. ir t.t.

Kas parūpino Silezijoje gimusiam režisieriui Eberhardui Fechneriui tokias akmens amžiaus nuotraukas — sunku pasakyti. Tačiau Vokietijos lietuviams, viešuose laiškuose redakcijoms, reikėtų pareikšti griežtą protestą, ypatingai šiuo laikotarpiu, kada Lietuva siekia nepriklausomybės. O tokiai atvaizduotai Lietuvai nepriklausomybė tikrai nepriklauso, nes jos kultūra ir civilizacija yra žmesnė už kokios nors Afrikos tautelės.

K. Baronas

PROVOKACIJOS TĘSIAMOS

Lietuvos Respublikos derybų delegacijai vos grįžus iš Maskvos, balandžio 9 dieną Sovietų kareiviai užgrobė dar vieną Lietuvos Respublikos Vyriausybei priklausantį pastatą Pylimo gatvėje.

Lietuvos Respublikos AT Pirmininkas pasakė: „Iš SSSR vadovybės reagavimo į šį užgrobimą galima bus sužinoti, kokio masto ir kokios reikšmės yra ši provokacija. Jei iš Maskvos nebus įsakyta kariškiams tuoj pat pasitraukti, galima bus galvoti, kad prasideda naujų prievartos veiksmų eilė prieš Lietuvą. Ji gali būti susieta su planuojama SSR prezidento M. Gorbačiovo kelione į Japoniją, nes kaip tik jam nebūnant ar tariamai nežinant ir vykdomos šios provokacijos. Kita vertus, tai gali reikšti konservatyviųjų TSKP ir karinių jėgų pastangas pakenkti prasidedančioms SSSR-Lietuvos deryboms. Taigi ar pasityčiojimas iš SSSR politinės vadovybės, arba jos pačios dviveidystė? Lietuvos požiūriu, tai naujas Sovietų karinės agresijos vertinimas, keistas generolų atsakymas į Lietuvos Vyriausybės pastangas pagerinti Sovietų kariškių buitį".

LR Krašto Apsaugos Departamento generalinis direktorius mano, kad ši akcija yra kariškių atsakymas į š.m. balandžio 4 d. Maskvoje Lietuvos ir Sovietų Sąjungos delegacijų oficialiame susitikime priimtą protokolą, kuriame tarp kitų užfiksuoti ir šie derybų principai: „šalių neteisėtų tarpusavio poveikio formų nenaudojimas, kitų visuotinai pripažintų teisės principų gerbimas".

LIC

MAŽINA RYŠIŲ M-JOS IŠLAIDAS

Balandžio 11 d. sovietų kariuomenės atstovas, reaguodamas į naujai įvestą respublikinį sprendimą nutraukti trijų skaičių telefono linijas visoms socialinėm-politinėm organizacijom, įskaitant ir Komunistų partiją, telefonu pagrasino Lietuvos Respublikos Ryšių ministrui Kostui Biruliui.

Vilniaus sovietų karinio komendanto atstovui Čiž šiuo reikalu pasiteiravus pas ryšių ministrą Kostą Birulį, šis jam paaiškino, kad pagal Lietuvos AT nutarimą sumažinti trijų skaičių telefono linijų veikimą, išskyrus valdžios įstaigas, visom visuomeninėm organizacijom be išimčių trijų skaičių linijos nutrauktos. Tos pačios dienos vakare ministrui į namus paskambino sovietų generolas Algimantas Visockis ir ministrą Birulį grasinančiai perspėjo, kad, neatstačius specialių linijų, „rytoj atvykstu su 100 karininkų įvesti tvarką".

LIC

KAIP BUVO UŽGROBTA VAIRAVIMO MOKYKLA

„Lietuvos ryto" informacijomis, generolas Genutis Taurinskas balandžio 9-tą dieną 3.30 val. su savo komanda atėjo pas mokyklos direktorių A. Ramanauską reikalaudamas atiduoti patalpas DOSAAFui, t.y. sąjunginei organizacijai, kuri praveda karinius mokymus vidurinėse mokyklose ir kuri anksčiau naudojosi šiomis patalpomis. Pasirodo, kad generolas aplankydavo A. Ramanauską kartą į mėnesį su tuo pačiu reikalavimu, nors, pasak „Lietuvos ryto", dabar DOSAAFas Lietuvoje oficialiai nebeegzistuoja.

Šį kartą gen. Taurinskas perskaitė Pabaltijo karinės apygardos štabo viršininko direktyvą, kurioje įsakoma atnaujinti jaunuolių ėmimą į tarybinę armiją ir ruošimą jai Pabaltijo respublikose, o tam naudotis DOSAAFo patalpomis. Dėl pastarųjų veiksmų kyla klausimas, ar Kremlius žada vėl pradėti naują prievartos veiksmų bangą prieš Lietuvą.

LIC

DBLS-GOS IR LNB-VĖS METINIS SUVAŽIAVIMAS

(Pradžia 13-me nr.)

III

DBLS-gos ir LNB-vės metinio suvažiavimo antros dienos (balandžio 7 d.) posėdis buvo tęsiamas. LNB-vės direktorių valdybos pirmininkas K. Tamošiūnas pakvietė akcininkus svarstyti Petro Varkalos rezoliuciją, kuria siūloma vietoje septynių direktorių išrinkti penkis, gyvenančius ne toliau kaip 30 mylių nuo Bendrovės centro. Rezoliucijos teisinę padėtį paaiškino K. Baublys. Susirinkusiems pasisakius, rezoliucija buvo atmesta.

1991-92 metams LNB-vės revizoriais patvirtinti Weston Kay & Co.

Svarstant eilinio pobūdžio Bendrovės reikalus, buvo iškelti švaros ir tvarkos reikalai.

Toliau vyko DBLS-gos posėdis. Buvo priimti vakar dienos posėdyje padarytieji DBLS-gos Valdybos, DBL Jaunimo Sąjungos atstovo ir Revizijos komisijos pranešimai. Maidenhead skyriaus atstovas E. Eimutis pareiškė, kad DBLS-gos Tarybos pranešimo nepriima. Mandatų ir nominacijų komisija pranešė apie būsimus rinkimus į Centro valdybą, Tarybą ir Revizijos komisiją. 1992 m. Mandatų ir nominacijų komisija išrinkta ši: J. Černis, S. Jezerskis ir A. Snabaitis. DBLS-gos Revizijos komisija: S. Starka, S. Bukauskas ir P. Markevičius. Į DBLS-gos Centro valdybą buvo siūlomi šie kandidatai: J. Alkis (588), V. Gasperienė (397), B. Levinskienė (240), V. O'Brien (538), S. Kasparas (451) ir A. Ivanauskas (423). Išrinkti keturi. Į DBLS-gos Tarybą buvo pasiūlyti: J. Levinskas (225), G. Ivanauskienė (317), K. Baublys (660) ir I. Timmins (118). Išrinkti du. (Skliausteliuose pažymėtas balsų skaičius).

DBLS-gos Stoke-on-Tent skyriaus atstovas Vl. Dargis, Londono Centrinio skyriaus — K. Tamošiūnas, Nottinghamo — V. Gasperienė, Derby — J. Levinskas ir Sodybos — P. Klimas pranešė apie skyrių veiklą ir jų reikalavimus. Suvažiavimas pranešimus išklausė, bet jų nediskutavo.

LNB-vės akcininkai ir deleguoti skyrių atstovai balsavo už kandidatus į LNB-vės direktorių valdybą. Buvo renkami keturi direktoriai. Balsavimo rezultatai: 7197 balsai už J. Alkį, 5238 — V. Gasperienę, 1204 — B. Levinskienę, 8201 — V. O'Brien, 6311 — S. Kasparą ir 4163 — už A. Ivanauską.

J. Vilčinskas pristatė suvažiavimo sveikinimus, kurie buvo priimti.

Lietuvos AT deputatė L. Andrikienė Sąjungai įteikė Lietuvos Parlamento dovaną Vytį ir Trispalvę vėliavą. Dovaną priėmė ir padėkojo J. Alkis.

Suvažiavimas buvo baigtas himnu.

Naujas žurnalas

Išėjo pirmasis religijos ir kultūros žurnalo „Naujasis židinys" numeris. Redaktorius — Petras Kimbrys.

VOKIETIJOJE

NEKROLOGAS A.A. JONAS JURKAITIS

Po pusmečio sužinojau, kad po sunkios ir ilgos ligos 1990 m. rugpjūčio 7 d. Weinheimo Bergstr. ligoninėje mirė mūsų tėvynainis, vyresnysis mokytojas, pensininkas Jonas Jurkaitis, gyvenęs Affolterbache prie Waldmichelbacho, Odenwalde. Affolterbacho kapinėse ir yra palaidotas.

Buvo gimęs 1907 m. liepos 13 d. Juodkrantės kaime prie Rusnės, Klaipėdos krašte. Pradžios mokyklą lankė Rusnėje, po to mokėsi spartesnėje mokykloje Klaipėdoje. Baigė Tauragės mokytojų seminariją 1929 metais, įsigydamas pradžios mokyklos mokytojo cenzą.

Mokytojavo įvairiuose miesteliuose: Smalininkuose, Rusnėje, Bajuoruose, Pėžaičiuose, Gabergiškiuose ir Gelžiniuose. Trumpą laiką dirbo Šilutės lietuvių gimnazijoje.

1939 m kovo 23 d., Hitleriui užėmus Klaipėdos kraštą, pabėgo į Lietuvą ir ligi repatrijacijos 1941 m. mokytojavo Žvingių pradžios mokykloje. Atvykęs į Vokietiją, mokytojavo repatriantų mokykloje Marlowe, Rostocko apskrityje, ir Mecklenburge.

Trumpai tarnavo vokiečių kariuomenėje. Po karo pateko 10 mėnesių į belaisvių stovyklą.

Nuo 1946 m. ligi 1948 m. buvo mokytojas lietuvių gimnazijoje Lübecke ir po to ligi 1955 m. — lietuvių gimnazijoje Neustadte, Holšteine, Diepholze ir Hüttenfelde. Jo vietą, kaip evangelikų tikybos dėstytojas Vasario 16 gimnazijoje, 1955 m balandžio 18 d. perėmė mokytojas, dabar kunigas, Fr. Skėrys iš Mannheimo.

Nuo 1955 m. ligi 1971 m. pensijos dirbo vyresniuoju mokytoju ir mokyklos vedėju Wahlene, Odenwaldo pradžios mokykloje.

Vedė 1932 m. gruodžio 30 d. Rusnėje Elizabetą Borbę. Vaikų nesusilaukė.

Velionis buvo giliai religingas ir susipratęs evangelikas. Jis ne tik skaitė, bet finansiškai rėmė lietuvių evangelikų liuteronų spaudą išeivijoje. Savo gyvenime buvo vėtytas ir mėtytas ir paskutinę savo poilsio vietą rado Odenwaldo kalnuose.

Paliko liūdinčią žmoną.

Žmonai ir kitiems mūsų tautiečiams reiškiu gilią užuojautą ir kartu liūdžiu netekęs ištikimo tėvynainio ir Dievo tarno, religijos dėstytojo. Ilsėkis Viešpaties ramybėje, mielas Broli Jonai, svetingos šalies žemelėje Vakarų Vokietijoje, savo brangios tėviškės Rusnės daugiau nebepamatęs. Mirusiam, Viešpatie, suteik ramybę, kuri viršija žmogaus išmanymą. Mes tavęs neužmiršime ir visuomet pagarbiai minėsime.

Kun. Fr. Skėrys

Jėzus Kristus tarė: „Nebijok. Aš esu Pirmutinysis ir Paskutinysis bei Gyvasis. Aš numiriau, ir štai esu gyvas per amžių amžius ir turiu Mirties bei Mirusiųjų Pasaulio raktus!"

Apreiškimas Jono 1, 17-18 skirsneliai.

REMKIME —

PAGALBOS LIETUVAI FONDĄ!

Aid Lithuania Fund (ALF)

PRANCŪZIJOJE

KULTŪRA IR MENAS

Balandžio 16 d. Paryžiuje vyko lietuviškos kultūros ir meno renginys „Laisvė Lietuvai". Programoje dalyvavo: Laurent Terzieff, Michaël Lonsdale, Pascale de Boysson. Caroline Paliulis, Jean-Christophe Moncys, Bertrand Walter, Michaël Wladkowski ir Paryžiaus „Madrigall" choras. „Laisvė Lietuvai" renginys įvyko Renaud-Barrault teatre, Paryžiuje.

„Laisvė Lietuvai" renginiui Lietuvos AT pirmininkas V. Landsbergis atsiuntė įrašytą video juostą apie Lietuvos muziką ir meną.

LIETUVOS AT DEPUTATAI BONNOJE

Vakar į Bonną atvyko Lietuvos Respublikos AT delegacijos nariai E. Zingeris ir B. Kuzmickas. Prie jų prisijungė deputatas A. Račas. Vakar delegacijos nariai kartu su visais Bundestago deputatais dalyvavo miesto burmistro priėmime Rotušėje. Jie buvo pristatyti Bundestago prezidentei Ritai Ziuismud. Įvyko trumpas pokalbis, kuris buvo pratęstas penktadienio priėmime. Kölno kardinolas I. Maisner prašė perduoti linkėjimus kardinolui V. Sladkevičiui, tikintiesiems, visiems Lietuvos žmonėms. Po koncerto svečius priėmė Nordrain. Renginyje taip pat dalyvavo Čekijos ir Slovakijos prezidentas Dubčekas.

Šiandien plenarinio posėdžio pradžioje Bundestago prezidentė pasveikino Lietuvos AT delegaciją. Po to įvyko pokalbiai su užsienio reikalų komisijos pirmininku daktaru Hansu Šterkenu, krikščionių Demokratų frakcijos pirmuoju reikalų vedėju Fridrichu Boliu, KD frakcijos pirmininko pavaduotoju profesoriumi Harinjot. Vėliau, jau pilna delegacija, susitiko su frakcijos Užsienio reikalų darbo grupės pirmininku Kareliu Lamersu.

16. val. įvyko priėmimas Bonnos Rotušėje.

17 val. susitiko su tarptautinio Adenhauerio fondo vadovybe.

Balandžio 19 d. deputatai susitiko su Bundestago prezidente, po susitikimo buvo spaudos konferencija. Taip pat vėliau susitiko su Socialdemokratų frakcijos vadovais ir dalyvavo Von Šteteno pilyje priėmime. Tos pačios dienos vakare vyko susitikimas su Vasario 16 gimnazijos mokytojais.

Šeštadienį delegacija grįžo į Vilnių.

LIC

Naciai lenkų nemėgsta

Europos kraštams panaikinus įvažiavimo vizas, tūkstančiai lenkų vyko į Vokietiją nusipirkti prekių, atostogauti arba ten nuolatinai apsigyventi. Vokietijos naciai tam pasipriešino ir prieš atvažiuojančius lenkus suruošė demonstracijas. Tačiau vietinei policijai palaikyti tvarką ir taiką pavyko be didesnių incidentų. Kiti lenkai važiavo į kitus kraštus, kaip Belgiją, Prancūziją, Italiją, Olandiją ir Liuksemburgą, kur jiems nereikėjo įvažiavimo vizų. Šios lengvatos yra taikomos lenkams, vengrams ir čekoslovakams. Šios trys valstybės nori įsteigti laisvos prekybos rinką, kad susidarytų palankios sąlygos įstoti į Europos Bendruomenės valstybių šeimą.

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England.

Tel.: 071-727 2470 Fax: 071-221 6164 Telex: 276336 AEZRA

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga, Lietuvių Namų Akc. Bendrovė Londone ir „Šiaurės Atėnų" Bendrija Vilniuje.

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 20 svarų;

Vokietijoje — 77 DM. Visur kitur — 25 sv. (oro paštu).

Vienoje skilty įdėto skelbimo kaina 10 sv. už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redaktorius Vilniuje Laimantas Jonušys.

Adresas Lietuvoje: 232600 Vilnius, Pylimo 8.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ir leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

LONDONE

VAIKŲ FONDAS

Gautos šios aukos: 40.00 sv. — V. Paulauskas iš Mančesterio; 30.00 sv. — A. Bužas iš Londono ir 100 dol. — V.J. Carlson iš JAV.

Aukojusiems fondo valdyba nuoširdžiai dėkoja.

Aukas siųskite: British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania, 21 The Oval, London E2 9DT.

KUN. AUŠVYDAS BELICKAS ANGLIJOJE

Kun. Aušvydas Belickas MIC, šiuo metu studijuojantis žurnalistiką Briuselyje, Velykų atostogų metu aplankė Nottinghamo ir Londono lietuvių centrus ir susipažino su lietuviška veikla Didžiojoje Britanijoje. Kun. Ričardas Repšys MIC jį supažindino su Londono įžymybėmis. Kun. A. Belickui Londonas labai patiko.

Balandžio 14 d. šv. Kazimiero bažnyčioje kun. A. Belickas aukojo šv. Mišias už Lietuvą ir pasakė pamokslą, kurio tema buvo — Ramybė asmens širdyje, šeimoje, lietuviškoje bendruomenėje, valstybėje...

Balandžio 17 d. jis išvyko atgal į Briuselį.

DERBY ARKLIŲ LENKTYNIŲ LOTERIJA

Ir šiais metais Londono lietuvių parapijos taryba ruošia tradicinę „Derby arklių lenktynių loteriją".

Bilietai jau išsiuntinėti visiems nuolatiniams platintojams lietuvių kolonijose.

Parapijos kunigai ir taryba kviečia visus lietuvius prie šios loterijos prisidėti.

S.K.

RELIGINĖ PROCESIJA

Gegužės 5 d., pagal senas parapijos tradicijas, prieš 11 val. Mišias vyks religinė procesija.

Tą pačią dieną, pagal lietuvišką tradiciją, kartu su Lietuva, bus švenčiama Motinos Diena.

Visi lietuviai, ypatingai jaunimas, kviečiami procesijoje ir Mišiose dalyvauti.

IŠVYKA Į SODYBĄ

Tradicinė Lietuvių Švento Kazimiero Parapijos išvyka į Lietuvių Sodyba vyksta kasmet per pavasario „Bank Holiday" savaitgalį.

Šiais metais vykstame Sodybon gegužės 26 d., sekmadienį. Autobusas nuo lietuvių bažnyčios, 21 The Oval, Hackney Rd., London E2. Išvykstame 8.30 val. Prie Lietuvių Namu, 2 Ladbroke Gardens, London W2, būsime 9 val. ryto. Iš abiejų vietovių išvyksime punktualiai. Pavėlavusiųjų nelauksime!

Užsirašyti ir už kelionę užmokėti galima sekmadieniais parapijos menėje po pamaldų pas S. Kasparą. Arba laišku: „Parapijos Išvyka", 21 The Oval, Hackney Rd., London, E2 9DT. Prašome pažymėti kurioje vietovėje prisijungsite prie išvykos. Išvykos kaina 6.00 sv. asmeniui, sumokama užsisakant.

MANCHESTERYJE

MOTINOS MINĖJIMAS

Gegužės 4 d., šeštadienį, 18 val. skautai ruošia Mančesterio lietuvių klube Motinos minėjimą.

Minėjimą praves skautė Irena Gerdžiūnienė.

Paskaitą skaitys Henrikas Vaineikis.

Po minėjimo motinoms bus parengta arbatėlė.

Prašome visus gausiai dalyvauti minėjime, ypač motinas.

Rengėjai

SUVAŽIAVIMO PRANEŠIMAS

Balandžio 20 d., 18 val., ML klube A. Podvoiskienė praneš apie Londone įvykusį Sąjungos metinį suvažiavimą.

BRADFORDE

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Motinos dienos minėjimas ruošiamas gegužės 5 d.. E. Šovos paskaita. Bus metinė programėlė. Kavutė ir užkandžiai Pradžia 3.30 val.

Kan. V. Kamaitis bažnyčioje, Bradforde, tą pačią dieną atnašaus šv. Mišias mūsų Motinų atminčiai ir garbei.

Kviečiame gausiai dalyvauti

Vyties klubo ir skyriaus v-bos

PAMALDOS

Nottinghame — balandžio 28 d., 11.15 val., Židinyje.

Manchesteryje — balandžio 28 d., 12.30 val.

Bradforde — gegužės 5 d., 12.30 val.

Nottinghame — gegužės 5 d., 11.15 val., Židinyje. Motinos dieną už Motinas.

Eccles — gegužės 12 d., 12.15 val.

ITALIJOJE

LANKĖSI ROMOJE

Balandžio 11 d. į Romą atvyko Kauno kunigų seminarijos vicedirektorius kunigas Leonardas Jagminas ir seminarijos dėstytojas kunigas Vytautas Vaičiūnas. Kunigas Jagminas dalyvavo Romoje įvykusioje šventojo Ignaco Loyolos ir jėzuitų vienuolijos jubiliejų minėjime, o kunigas Vaičiūnas dalyvavo katechtinėje konferencijoje, kurioje padarė pranešimą apie katekizaciją Lietuvoje.

PASAULINIO GARSO MIKROCHIRURGAS

Romoje lankėsi pasaulinio garso lietuvis mikrochirurgas, Lietuvos mikrochirurgijos centro vadovas profesorius Mečislovas Vitkus. Prof. Vitkus šiaurės Italijoje ir Romoje susitiko su italais mikrochirurgijos specialistais, tarėsi apie lietuvių ir italų mikrochirurgų bendradarbiavimo galimybės, taip pat dėl mikrochirurgijos centrų vystymo Lietuvoje, dėl aparatūros tiekimo Lietuvai. Profesorius Vitkus iš Romos numato vykti į Vokietiją.

RADIJO PROGRAMOS

„La Via Baltica" — Baltijos Kelias, — taip pavadintas laidų ciklas, kuris buvo transliuojamas Italijos valstybinio radijo trečiąja programa. Laidose daugiausiai buvo kalbama apie Lietuvą. Pirmoji laida buvo transliuojama balandžio 11 d. Jos tema — Tautinės nepriklausomybės epocha. Buvo kalbama apie tautinio atgimimo laikotarpį, atvedusį Pabaltijo tautas į nepriklausomą gyvenimą, apie etninę ir religinę padėtį Pabaltijo kraštuose, apie kultūrą ir politinius įvykius. Italai radijo klausytojai buvo supažindinti su Molotovo ir Ribbentropo slaptuoju suokalbiu, buvo skaitomos ištraukos iš paskutinio nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministro Juozo Urbšio atsiminimų knygos. Jos itališką vertimą praėjusiais metais išleido Baroni leidykla. Antra Italijos laida — Baltijos kelias — buvo transliuojama balandžio 12 d. Jos tema — sovietinis laikotarpis. Šioje laidoje buvo kalbama apie prievartinį Pabaltijo kraštų sovietinimą, apie daugiau negu dešimtmetį trukusią ginkluotą rezistenciją, apie vėlesnių metų pasyviąją rezistenciją prieš sovietus, apie liaudies frontų įkūrimą. Baltijos Kelio proga buvo skaitomas 1989 metais rugpjūčio 23-ąją Lietuvos, Latvijos ir Estijos liaudies frontų paskelbtas atsišaukimas. Trečioji laida buvo skirta naujausiem įvykiam Pabaltijyje. Jos tema — Nuo Persų įlankos iki Pabaltijo. Pirmoji liaudies frontų veiklos fazė, liaudies frontai ir persitvarkymas, apsisprendimas atsiskirti, pabaltiečių protesto poveikis Sovietų Sąjungoje, nacionalizmas ar patriotizmas, dabartinė padėtis Pabaltijyje. Ši trečioji laida per Italijos radijo trečiąją programą buvo transliuojama balandžio 15 dieną. Visas tris laidas paruošė Potencos universiteto dėstytojas Pietro Dini ir žurnalistė Irene Gironi.

VAT.R

MALTOS ORDINO SKYRIUS LIETUVOJE

Maltos ordinas įkurs Lietuvoje savo skyrių per kurį teiks Lietuvai medicininę-humanitarinę pagalbą. Ordinas taip pat padės įkurti Lietuvoje katalikų ligoninę ir finansiniai parems jos veiklą, pasirūpins medicininio personalo parengimu. Tuo tikslu grupė gydytojų ir slaugytojų ordino lėšomis bus iškviesta stažuotis Vokietijoje. Ordino ligoninėje Vilniuje dirbs katalikai gydytojai, kuriem talkininkaus lietuvių „Caritas" organizacijos parinktos slaugės. Maltos ordinas taip pat numato pasiųsti į Lietuvą medicininę aparatūrą, vaistų. Neseniai Lietuvoje visą savaitę lankėsi Maltos ordino delegacija, kuriai vadovavo ordino skyriaus Vokietijoje generalinis sekretorius Johannes Herman. Delegacija geriau susipažino su ligonių, kitų gydymo įstaigų Lietuvoje padėtimi ir veikla, susitiko su „Caritas" ir kitų žmonių pagalbos organizacijų atstovais, pasimatė su Lietuvos AT pirmininku Vytautu Landsbergiu, sveikatos ministru J. Oleku, taip pat su Vilniaus arkivyskupu Julijonu Steponavičium. Per pasimatymus buvo svarstomos humanitarinės-medicininės pagalbos Lietuvai detalės. Pagalbą finansuos Maltos ordino skyrius Vokietijoje. Maltos riterių ordino centras yra Romoje, o skyriai veikia įvairiuose pasaulio kraštuose. Ordino veikla dabar yra grynai šalpos: jis steigia ir išlaiko ligonines, ruošia gydytojus misijų kraštams, teikia humanitarinę pagalbą.

VAT.R

PAGROBĖ MEDININKŲ MUITINĖS PUNKTĄ

(Atkelta iš 1 psl.)

apie šį neeilinį kariuomenės judėjimą.

V. Landsbergio spėliojimu, sovietų daliniai gal ruošiasi užimti rajoninius radijo ir televizijos transliacijų bokštus bei respublikos telefono ryšius, kurie kol kas yra Lietuvos rankose. Arba, kaip V. Landsbergis aiškino, Kremlius šiais provokaciniais veiksmais tęsia nervų karą su Lietuva. Kaip šio besitęsiančio nervų karo pavyzdį pirmininkas V. Landsbergis iškėlė sovietų patrulių naują įprotį, pasikartojusį vakar naktį, t.y. automatais šaudyti į orą.

Kiti aiškina, kad Lietuvoje pasirodžiusi karinė kolona yra atsitraukiančių iš centrinės Europos sovietų dalinių reiškinys, o Medininkų punkto pagrobimas yra rezultatas praeitos savaitės bėgyje paskelbto Gorbačiovo dekreto. Tuo dekretu TSRS prezidentas reikalavo atšaukti respublikinius sprendimus, draudžiančius eksportuoti produktus už respublikos ribų. Lietuvos muitiniai punktai, o jų yra apie 30, kaip tik stengiasi kontroliuoti deficitinių prekių išvežimą iš respublikos.

Sovietai jau ne pirmą kartą puola Medininkų punktą. OMON kareiviai sausio 27 d. užpuolė šį ir Lavoriškėse veikiantį punktą, iššaudydami langus, konfiskuodami dokumentus ir reikalaudami šias muitines uždaryti.

LIC

PASAULYJE

Kada ir kaip?

Jau ir Sovietų Sąjungoje kalbama, kad Gorbačiovas pasitrauks, tik klausiama, kada ir kaip. Jo vietą paisisavinti gali kariškiai, KGB ir vadinami konservatoriai, t.y. tie kurie nori grįžti į Stalino ir Brežnevo režimų laikus. Ši grupė labiausiai pasidarbavo užsienio reikalų ministro Ševerdnadzės pašalinime. Šios grupės vadas, latvių kilmės pulkininkas Alksnis, prieš Gorbačiovui važiuojant į Japoniją, pareikalavo jo atsistatydinimo. Jis apkaltino Gorbačiovą per silpnu vadovavimu. Matyt, kad Alksnis turėjo galvoje savo tėvynę Latviją, o taip pat Estiją ir Lietuvą, o dabar ir Gruziją, kur Gorbačiovas nepanaudojo pakankamai jėgos užgniaužti bet kokį tautinį reikalavimą, siekiant nepriklausomybės.

Šiom grupėm priešingi demokratai irgi reikalauja Gorbačiovo atsistatydinimo, bet dėl visai kitų priežasčių. Krautuvės tuščios, darbininkai streikuoja, niekas neklauso prezidento įsakymų, Gorbačiovas prarado autoritetą, kraštas atrodo be vyriausybės. Net jo ministras pirmininkas Pavlovas, būdamas Londone pareiškė, kad Gorbačiovo dienos jau suskaitytos.

Nesėkmingas vizitas

Nežiūrint Sovietų Sąjungos sunkumų, Gorbačiovas drįso išvykti į Japoniją. Spėliojama, kad jis šia kelione norėjo atgaivinti savo prarastąji autoritetą ir gauti iš Japonijos materialinės paramos. Japonai, žinoma, norėjo atgauti po karo prarastas Kurilų salas. Gorbačiovas jų grąžinti negalėjo, nes Kurilų salos yra Rusijos Federalinės respublikos teritorijoje ir jas grąžinti gali jos prezidentas Boris Jelcin.

Tuo pačiu metu Boris Jelcin lankėsi Europos parlamente Strasburge ir norėjo, kad Europos bendruomenė pritartų Rusijos respublikos norui būti Europos Taryboje. Tačiau Europos parlamentas šiuo metu nenori tiesioginiai tartis su atskiromis Sovietų Sąjungos respublikomis.

Europos Bankas

Londone buvo iškilmingai įsteigtas Europos Bankas Rytų Europos kraštų atkūrimui ir išvystymui. Europos Banko tikslas yra Vakarų Europoje sukaupta materialine parama ir žiniomis, padėti neseniai iš komunizmo išsilaisvinusiom tautoms Rytų Europoje. Atidarymo iškilmėse dalyvavo 30 prezidentų ir premjerų iš Europos kraštų. Europos Banko prezidentas Jacques Attali savo kalboje pažymėjo, kad tai esanti pirma po šaltojo karo bendra institucija.

Kurdai kenčia

Sakoma, kad kurdai buvo sukurstyti sąjungininkų, kad sukiltų prieš Saddam Hussein, o dabar, nustoję sąjungininkų kariuomenės apsaugos, yra persekiojami ir naikinami. Sąjungininkai, ypatingai JAV, ginasi, kad jie veikę pagal JTO Saugumo tarybos rezoliuciją ir neturėję teisės kištis į civilinį karą. Kyla klausimas, kodėl sąjungininkų kariuomenė visiškai nesunaikino Saddam Hussein karinių pajėgų. Ar buvo bijamasi, kad Irakui suskilus Persų įlankoje stipriausia karinė valstybė bus Iranas, su kurio vyriausybe JAV neturi net diplomatinių santykių?